

światło rzucają na tę sprawę artykuł „Reichspost“ i wielka mowa polityczna ks. Lichtensteina, marszałka dolnej Au tryi.

„Reichspost“ i ks. Lichtenstein omówili powody ustąpienia hr. Czernina a przy tej sposobności poruszyli tak ważną dla nas sprawę chełmską.

„Reichspost“ jest organem stronnictwa, nie tylko najbardziej wpływowego w stolicy, lecz uchodzącego także za najwierniejszą i najpewniejszą podporę korony. Ks. Lichtenstein jest głową tego stronnictwa, wybitnym po dzień dzisiejszy mężem stanu o daleko, bardzo daleko rozgałęzionych stosunkach.

W artykule p. t. „Prawda o zmianie w ministerstwie spraw zagranicznych“ pisze „Reichspost“ na podstawie informacji, pochodzących z miarodajnego źródła, dobrze poinformowanego:

Hr. Czernin ustąpił dlatego, ponieważ przekonał się, że cesarz w niektórych kwestiach polity-

Wśród internowanych Legionistów: Masa św. w obozie w Huszt

nin popsuł w stosunku do Polaków i innych narodowości słowiańskich w Austrii. Od tego też będzie zależać, jakie stanowisko zajmą wobec nowego ministra Polacy, którzy przyjęli jego nominację ze zrozumiałą rezerwą.

Zdobyte obozy angielskie.

Wśród zdobyczy, jaka wpadła w ręce niemieckie w czasie ostatniej ofensywy, znajdują się obozy angielskie, które stanowią charakterystyczną cechę urządzeń armii angielskiej. Są to całe miasteczka,

Wśród internowanych Legionistów: Obóz w Huszt. Ppor. Rogalski i kap. Ustyanowicz, c. k. prok. sądn.

cznych odmienne, inne niż on zajmował stanowisko. Różnice zdań powstały przed kilku jeszcze miesiącami. I tak np. spotkał się hr. Czernin w sprawie chełmskiej z zarzutami z tego powodu, że widocznie pod naciskiem stosunków ówczesnych naraził monarchię na poważne komplikacje, których przynajmniej w części można było uniknąć. Układ dodatkowy w sprawie chełmskiej stanowi też widoczne przyznanie, że hr. Czernin nie uczynił wszystkiego, co mógł być uczynić.

Ks. Lichtenstein w mowie swej oświadczył co następuje: Hr. Czernin ustąpił, wiedząc, że w delegacjach nie będzie miał większości, gdyż nie mógłby tak szybko pogodzić się z Polakami, którzy zraził sobie traktatem brzeskim. Każdy następca hr. Czernina zdoła łatwiej wdroić i przeprowadzić tak konieczną i nie dającą się odwołać ugodę między Polakami a Ukraińcami w sprawie chełmskiej i w wielu innych kwestiach spornych.

Tę misję ma spełnić następca hr. Czernina, Stefan bar. Burian, który obejmuje spadek po swym poprzedniku w warunkach niezmiernie trudnych. Przedewszystkiem musi on naprawić to, co hr. Czer-

Wśród internowanych Legionistów: Rozdawanie podarków świątecznych w obozie żołnierskim w Huszt

składające się z dużych płóciennych namiotów, porzecznane równymi ulicami. Ciekawe szczegóły o zdobyciu tych obozów podaje „Berlin. Tagbl.“ w korespondencji z pod Bapaume.

„Białe i brązowe namioty — pisze korespondent — stojące setkami w szeregu, duże domy płócienne, które wiatr wydyma, długie szeregi baraków z pordzewiałej blachy falistej, mające podłogę z kloc-

ków ściągane pokryte wewnątrz płótnem, napojone oliwą — oto schroniska Anglików zarówno w Mezopotamii, jak we Francji. Te osady namiotowe znajdują się zawsze albo w samych miejscowościach, albo na ich skrajach. Nasuwa się pytanie: dlaczego? Przecież te wszystkie miejscowości są tylko ruinami. Cieniste drzewa już dawno zrabano, w ogrodach, zamienionych w leje, tu i owdzie widać chorowitą roślinkę studnie są zasypane. Ażeby zaradzić brakowi wody, Anglicy zbudowali wodociąg, idący z Ariens.

Natomiast zbudowali niewiele schronisk, bezpiecznych przed pociskami. Nie pomyśleli nigdy o tem, że na tej stronie daleko za ich frontem będą musieli odparować ataki niemieckie. Chociaż te namioty, budy i baraki nie mają pieców i niewiele chronią od zimna, to jednak dobrze się stało, że Anglicy nie mieli czasu, ażeby je zniszczyć. Są one zawsze

Wśród internowanych Legionistów: Celo oficerskie w Huszt.

lepsze, niż przestrzeń pod gołym niebem, zwłaszcza podczas deszczu.

Udałem się do zdobytego składowiska zapasów. Telefonicy niemieccy wlekli zwoje drutu miedzianego. Anglicy pozostawili tysiące metrów drutu. Wszystko leżało jeszcze w nieładzie: siodła, puszki z marmeladą, daktyl, figi, uzdy, masło, kakao, ryż, beczki z kęgami sera, herbata, mundury, noże, koszule wełniane, kołdry, buty gumowe, czyniąc wrażenie rozsypanego bazaru. Major pionierów, który ogląda porzucone przez nieprzyjaciół zapasy, ocenia ich wartość na miliardy. Zdobył kauczuk i miedź wystarczy dla armii na rok.

Tak ocenia korespondent berlińskiego dziennika zdobycze niemiecką w obozach angielskich, które widzimy na naszych ilustracjach.

Szkieletem zniszczenia i śmierci: Ruiny kościoła katedralnego w zniszczonej miejscowości A'bert. (Fot. Bufo)

Upadek hr. Czernina: Stefan bar. Burian, nowy minister spraw zagranicznych.